

ВІДКРИТИЙ ОНЛАЙН-КУРС • 60 ГОДИН

ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ

для працівників соціальної ланки

УЧАСТЬ БЕЗКОШТОВНА

28.09 – 28.12.2026 · щопонеділка о 19:00

СТАРТ 28 вересня 2026	РОЗКЛАД Щопонеділка, 19:00 за Київом	ЗУСТРІЧІ 14 зустрічей по 3 академічні години
ОБСЯГ 60 годин: 42 на зустрічах, 18 самостійно	ФОРМАТ Zoom, записи зустрічей доступні	УЧАСТЬ Безкоштовно, без відбору

Курс для фахівців соціальної ланки, які хочуть упевнено розпізнавати психопатологію у своїй практиці: оцінити стан клієнта, побачити, коли запит виходить за межі їхньої роботи, і правильно передати випадок психіатру.

Перелік розладів — лише п'ята частина програми. Понад третину часу віддано оцінці стану, формулюванню випадку і маршрутизації: тому, з чим фахівець має справу щодня, а не тому, що можна прочитати в підручнику.

Тренерка — **Марина Наумович**, психологиня, фасилітаторка, сертифікована спеціалістка з кризової психологічної допомоги.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ

- 1** Зареєструйтеся через Google-форму forms.gle/zcbE3cDj5ojvnGbn7
- 2** Приєднайтеся до Telegram-групи курсу
Посилання з'явиться одразу після відправлення форми. У групі — посилання на Zoom, матеріали, записи і всі оголошення.
- 3** Приходьте на зустріч
Перша — 28 вересня о 19:00. Долучитися можна і пізніше: реєстрація відкрита весь період курсу, записи попередніх зустрічей доступні.

ПРО КУРС

Курс формує у фахівця здатність розпізнавати психопатологію в межах власної практики, оцінювати стан клієнта, ухвалювати обґрунтоване рішення про подальший маршрут і взаємодіяти з психіатричною службою.

ДЛЯ КОГО

- Фахівці із соціальної роботи, соціальні працівники, кейс-менеджери
- Працівники центрів надання соціальних послуг, служб у справах дітей, ветеранських просторів
- Психологи закладів освіти і соціального захисту
- Практикуючі психологи і психотерапевти без медичної освіти
- Фахівці програм психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (MHPSS) гуманітарного сектору
- Студенти старших курсів психологічних спеціальностей

ПІСЛЯ КУРСУ ВИ ЗМОЖЕТЕ

01 розрізняти психопатологічні феномени і називати їх коректною термінологією 03 провести дослідження психічного стану за всіма доменами 05 оцінити суїцидальний ризик і скласти план безпеки 07 розпізнати невідкладний психіатричний стан і знати алгоритм дій 09 побудувати формулювання випадку за схемою 4Р з альтернативними гіпотезами 11 скласти письмове звернення до психіатра 13 враховувати бойовий досвід, ЧМТ і контекст втрати в оцінці стану клієнта	02 відрізняти суміжні феномени: нав'язливість, надцінну ідею і маячення; тривогу і акатизію; апатію і депресію 04 дібрати скринінговий інструмент під запит і розуміти його обмеження 06 співвіднести клінічну картину з категоріями МКХ-11 на рівні робочої гіпотези 08 помітити в матеріалі сесії типові побічні ефекти психофармакотерапії 10 виявити симптоми, що потребують соматичного обстеження 12 визначити межу власної компетенції та обґрунтувати рішення про передачу випадку

ХТО ВЕДЕ КУРС

Марина Наумович — психологиня, фасилітаторка, сертифікована спеціалістка з кризової психологічної допомоги.

Організатор — Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд «Фундація друзів України»», uafriendsfoundation.org

ЧОГО КУРС НЕ ДАЄ

Кажемо прямо, щоб не створювати хибних очікувань: курс не дає права діагностувати психічні розлади чи призначати лікування і не передбачає супервізії власних випадків учасників.

ФОРМАТ І СТРУКТУРА

ФОРМАТ Відкритий онлайн-курс у Zoom, вільний вхід без відбору, участь безкоштовна

РОЗКЛАД Щопонеділка о 19:00 за київським часом, 28 вересня – 28 грудня 2026

ЗУСТРІЧ 3 академічні години з перервою

ОБСЯГ 60 годин: 42 години на зустрічах і 18 годин самостійної роботи (близько 1,3 години на тиждень)

МАТЕРІАЛИ Робочий зошит у редагованому форматі: бланк MSE, скринінгові опитувальники, шаблон формулювання випадку, шаблон звернення до психіатра

ЗАПИСИ Публікуються після кожної зустрічі, посилання – у Telegram-групі курсу

САМОСТІЙНА РОБОТА

Читання перед зустріччю (розділ підручника або настанова), робота з робочим зошитом і письмове завдання після блоку. Завдання не перевіряються індивідуально: після дедлайну учасники отримують еталонну відповідь і критерії для самооцінки, а типові помилки розбираємо на наступній зустрічі.

ЯК РОЗПОДІЛЕНО 42 ГОДИНИ ЗУСТРІЧЕЙ

№	БЛОК	ГОДИНИ	ЗУСТРІЧІ
1	Рамка, етика і межі компетенції	3	1
2	Загальна психопатологія	6	2–3
3	Оцінка психічного стану і скринінг	9	4–6
4	Клінічна феноменологія за МКХ-11	9	7–9
5	Психофармакологія для психолога	3	11
6	Формулювання випадку і диференційне мислення	6	12, 14
7	Маршрутизація і невідкладні стани	3	10, 13
8	Український контекст	3	10, 13
Зустрічі		42	
Самостійна робота		18	
Разом		60	

КАЛЕНДАР ЗУСТРІЧЕЙ

Усі зустрічі починаються о 19:00 за київським часом, щопонеділка.

01	28.09.2026	Рамка, етика і межі компетенції	Блок 1
02	05.10.2026	Загальна психопатологія. Частина 1	Блок 2
03	12.10.2026	Загальна психопатологія. Частина 2	Блок 2
04	19.10.2026	Оцінка психічного стану. Частина 1	Блок 3
05	26.10.2026	Оцінка психічного стану. Частина 2	Блок 3
06	02.11.2026	Оцінка психічного стану. Частина 3: ризики	Блок 3
07	09.11.2026	Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 1	Блок 4
08	16.11.2026	Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 2	Блок 4
09	23.11.2026	Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 3	Блок 4
10	30.11.2026	Війна, ветерани і невідкладні стани	Блоки 7–8
11	07.12.2026	Психофармакологія для психолога	Блок 5
12	14.12.2026	Формулювання випадку. Частина 1	Блок 6
13	21.12.2026	Система допомоги і маршрутизація	Блоки 7–8
14	28.12.2026	Формулювання випадку. Підсумковий практикум	Блок 6

ЧОМУ САМЕ ТАКИЙ ПОРЯДОК

Зустріч 10 про війну, ветеранів і невідкладні стани йде одразу після теми ПТСР і КПТСР, коли вже пройдено психотичні розлади й оцінку ризику. Зустріч 13 про систему допомоги стоїть між теорією формулювання випадку і підсумковим практикумом: спершу учасники вчать будувати формулювання, потім дізнаються, куди з ним іти, а на останній зустрічі поєднують одне й інше.

ЗМІСТ ЗУСТРІЧЕЙ

01

Рамка, етика і межі компетенції

28.09.2026

Блок 1

Предмет пропедевтики. Чим курс є і чим не є. Психолог не діагностує і не призначає лікування: що тоді належить до його роботи

0,5 год

Психіатрія, клінічна психологія, психотерапія: розмежування предметів і повноважень в українській системі

0,5 год

Норма, патологія, розлад. Критерії дистресу і дисфункції. Категорійний і дименсійний підходи

1 год

Етика і деонтологія: стигма і мова опису, автономія, конфіденційність та її законні межі, недобровільна допомога

1 год

02

Загальна психопатологія. Частина 1

05.10.2026

Блок 2

Симптом, синдром, симптомокомплекс. Продуктивна і негативна симптоматика

0,5 год

Свідомість і самосвідомість: кількісні та якісні порушення, орієнтування

0,5 год

Сприйняття: ілюзії, галюцинації, псевдогалюцинації, сенестопатії. Як розпитувати про голоси, не підказуючи відповідь

1 год

Емоції та афект: настрій, тривога, ангедонія, дисфорія, алекситимія, емоційна лабільність і сплоснення

1 год

03

Загальна психопатологія. Частина 2

12.10.2026

Блок 2

Мислення і мовлення: розлади темпу, форми і змісту. Маячення, надцінні та нав'язливі ідеї. Як розпізнати формальні розлади мислення на слух

1,5 год

Увага, пам'ять, інтелект. Психоорганічний синдром. Конфабуляції

0,5 год

Воля, спонукання, рухова сфера: абулія, апатія, імпульсивність, кататонічні явища

0,5 год

Від симптому до синдрому: реєстр-синдроми, рівні тяжкості

0,5 год

04

Оцінка психічного стану. Частина 1

19.10.2026

Блок 3

Клінічна бесіда: структура, воронка запитань, темп. Як питати про голоси, суїцид, вживання і насильство, не руйнуючи альянс

1,5 год

Дослідження психічного стану (MSE): протокол за доменами — вигляд і поведінка, мовлення, настрої і афект, мислення, сприйняття, когніції, інсайт, критика. Письмовий опис

1,5 год

05

26.10.2026

Блок 3

Оцінка психічного стану. Частина 2

Анамнез: життя, розвиток, сімейний і психіатричний анамнез, вживання ПАР, соматичний скринінг. Червоні прапорці органічної природи симптомів

1 год

Скринінгові інструменти PHQ-9, GAD-7, PCL-5, AUDIT: що вимірюють і чого не вимірюють. Україномовні версії. Чому скринінг не є діагнозом

1,5 год

Практикум: MSE за відеозаписом інтерв'ю, звірка з еталонним описом

0,5 год

06

02.11.2026

Блок 3

Оцінка психічного стану. Частина 3: ризики

Оцінка суїцидального ризику і несуйцидального самоушкодження: структура, фактори ризику і захисту, документування, план безпеки, межі прогностичної сили інструментів

1,5 год

Оцінка ризику для інших, ризику занедбання, здатності до інформованої згоди

0,5 год

Практикум: оцінка ризику за двома сценаріями з розбором

1 год

07

09.11.2026

Блок 4

Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 1

Логіка МКХ-11: структура, відмінності від МКХ-10 і DSM-5-TR, дименсійні елементи

0,5 год

Знижений настрій і втрата функціонування: депресивні розлади, дистимія. Де межа між депресією, горем, вигоранням і деморалізацією

1 год

Коливання стану: біполярні розлади, гіпоманія, циклотимія. Чому БАР II роками лишається нерозпізнаним

0,5 год

Тривога і страх: ГТР, панічний розлад, агорафобія, соціальний тривожний розлад, фобії. ОКР і розлади спектра

1 год

08

16.11.2026

Блок 4

Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 2

Шизофренія та первинні психотичні розлади: шизоафективний, маячний розлад, кататонія. Продром і раннє втручання

1,5 год

Розлади особистості в дименсійній моделі МКХ-11. Чому зникли типи і що це змінює для психолога

0,5 год

Розлади харчової поведінки: анорексія, булімія, ARFID, компульсивне переїдання. Вживання ПАР і залежності

0,5 год

Розлади нейророзвитку в дорослих (РДУГ, РАС). Когнітивне зниження: делірій, деменції

0,5 год

09

23.11.2026

Блок 4

Клінічна феноменологія за МКХ-11. Частина 3

Реакції на подію: гостра стресова реакція, ПТСР, КПТСР, розлад адаптації, тривалий розлад горя. Розмежування ПТСР і КПТСР за МКХ-11

2 год

Дисоціативні розлади. Деперсоналізація і дереалізація

0,5 год

Тілесні скарги без медичного пояснення: розлад тілесного дистресу, іпохондрія, конверсійні симптоми

0,5 год

10

30.11.2026

Блоки 7–8

Війна, ветерани і невідкладні стани

Війна і психіка: моральна травма. Легка черепно-мозкова травма і накладання її симптомів на ПТСР. Коморбідність

1 год

Ветерани та їхні сім'ї: реабілітація, вживання ПАР як копінг, суїцидальний ризик, вторинна травматизація. Невизначена втрата: зниклі безвісти, полон. Гуманітарний контур: МНПСС і mhGAP-HIG

0,5 год

Невідкладні стани: гострий психоз, суїцидальна криза, делірій, тяжка інтоксикація і відміна, кататонія, злоякісний нейролептичний синдром

1,5 год

11

07.12.2026

Блок 5

Психофармакологія для психолога

Логіка фармакотерапії: мішені, латентний період, титрування, відповідь і ремісія, підтримувальна терапія. Чому відсутність ефекту через тиждень є нормою

0,5 год

Антидепресанти: динаміка ефекту, ранній період активації і підвищеного ризику, сексуальна дисфункція і прихильність до лікування, синдром відміни, серотоніновий синдром, інверсія афекту

1 год

Антипсихотики: типові й атипові, пролонговані форми. Акатизія чи тривога: ключове розмежування для психолога. Седація, ЕПС, метаболічний синдром

1 год

Нормотиміки, анксиолітики, стимулятори. Психотерапія на тлі фармакотерапії: самовільне припинення прийому, амбівалентність, зворотний зв'язок психіатру

0,5 год

12

14.12.2026

Блок 6

Формулювання випадку. Частина 1

Формулювання випадку (case formulation) і його відмінність від діагнозу. Біопсихосоціальна модель. Схема 4Р: схильність, провокація, підтримання, захисні фактори

1,5 год

Диференційне мислення: конкурентні гіпотези, пошук спростування, когнітивні пастки клініциста – передчасне закриття, ефект якоря, діагностичне затінення

1,5 год

13

21.12.2026

Блоки 7–8

Система допомоги і маршрутизація

Як влаштована психіатрична допомога в Україні: рівні, первинна ланка, Програма медичних гарантій. Що доступно безоплатно і як туди потрапити

1 год

Недобровільна госпіталізація: підстави і процедура. Закон № 4223-IX і сертифікація фахівців у сфері психічного здоров'я

0,5 год

Червоні прапорці: ситуації, у яких психолог зупиняє звичайну роботу

0,5 год

Як направити так, щоб клієнт дійшов: формулювання, робота зі стигмою і спротивом, супровід

0,5 год

Комунікація з психіатром: структура письмового звернення, спільне ведення. Документація психолога і дії на запит суду

0,5 год

14

28.12.2026

Блок 6

Формулювання випадку. Підсумковий практикум

Соматичні маски психічних симптомів: щитоподібна залоза, анемія, дефіцитні стани, наслідки ЧМТ, неврологічні та ендокринні причини. Коли направляти до сімейного лікаря

1 год

Коморбідність і множинні діагнози. Порядок втручань за кількох станів

0,5 год

Підсумковий практикум: два випадки, формулювання, рішення про маршрут, розбір. Підсумки курсу

1,5 год

УМОВИ

ПРАВИЛА УЧАСТІ

- Усі клінічні приклади знеособлені: жодних деталей, за якими можна впізнати реальну людину.
- Якщо учасники згадують власні випадки, ці фрагменти не потрапляють у запис.
- Частина практикумів проходить у сесійних залах Zoom.
- Зустрічі 6, 9 і 10 стосуються суїциду, травми і насильства. На початку кожної з них буде попередження і перелік ресурсів підтримки.
- Жоден матеріал курсу не є підставою для встановлення діагнозу чи рекомендацій щодо ліків.

ЛІТЕРАТУРА

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

- Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15.01.2025 № 4223-IX
- Закон України «Про психіатричну допомогу»
- Постанова КМУ від 04.03.2026 № 288 «Питання сертифікації та безперервного професійного розвитку фахівців у сфері психічного здоров'я»
- Чинні клінічні настанови МОЗ України у сфері психічного здоров'я

КЛАСИФІКАЦІЇ ТА НАСТАНОВИ

- WHO. ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Requirements for Mental, Behavioural and Neurodevelopmental Disorders
- DSM-5-TR — для зіставлення підходів
- WHO. mhGAP Intervention Guide 2.0; mhGAP Humanitarian Intervention Guide
- IASC Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings

ФАХОВА ЛІТЕРАТУРА

- *Sims' Symptoms in the Mind: Textbook of Descriptive Psychopathology* — до зустрічей 2–3
- Semple D., Smyth R. *Oxford Handbook of Psychiatry* — до зустрічей 7–10 і 13
- Shea S. C. *The Practical Art of Suicide Assessment* — до зустрічі 6
- Stahl S. M. *Stahl's Essential Psychopharmacology* — до зустрічі 11, у частині клінічних проявів
- Johnstone L., Dallos R. *Formulation in Psychology and Psychotherapy* — до зустрічей 12 і 14

РЕЄСТРАЦІЯ

forms.gle/zcbE3cDj5ojvnGbn7

ТРЕНЕРКА

Марина Наумович
+380 96 007 11 01

ОРГАНІЗАТОР

БО «МБФ «Фундація друзів
України»»
uafriendsfoundation.org